

Valtuusto 24.10.2022 § 123

§ 123

Vuoden 2023 talousarvion sekä vuosien 2024-2025 taloussuunnitelman kehys

Valmistelijat / lisätiedot:
Ojavuo Pia
Skyttä Samuli
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Valtuusto hyväksyy

- liitteenä olevan tuloslaskelmakehysten mukaiset vuoden 2023–2025 toimintatulot ja menot sekä käyttötalouden kokonaismenot ja -tulot taloussuunnitelman valmistelun pohjaksi, sekä

- liitteenä olevan omaisuuslajikohtaisen vuosien 2023–2031 investointikehysten taloussuunnitelman investointiohjelman valmistelun pohjaksi.

Käsittely

Puheenjohtaja ehdotti, että keskustelu tästä ja seuraavasta asiasta käydään yhteisesti, mutta päätöksenteko tehdään molemmista erikseen.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan käsittelyjärjestysehdotuksen

Grönroos Järvisen kannattamana teki seuraavan muutosehdotuksen:

Vuosittaista investointien tasoa lasketaan vuosina 2023, 2024 ja 2025 kunakin vuonna 50 miljoonalla eurolla esitetystä summasta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kannatettu muutosesitys, jota ei voida yksimielisesti hyväksyä, on äänestettävä.

Puheenjohtaja ehdotti, että äänestyksessä ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Grönroosin ehdotusta, äänestävät ei. Valtuusto hyväksyi puheenjohtajan ehdotuksen.

Äänestyksessä valtuusto 67 äänellä 8 ääntä vastaan hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin.

Selostus

Talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2024–2025 kehys perustuu Espoo -tarinaan ja sitä toteuttavaan kesällä 2022 päivitettyyn Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitetasoihin, sote- ja pelastustoimen uudistusta koskevaan lainsäädäntöön ja valtiovarainministeriön 19.9.2022 julkaisemiin siirtolaskelmiin.

Sote- ja pelastustoimen uudistus muuttaa kaupunkien rahoitusmallia

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmallissa menojen ja tulojen siirto on symmetrinen koko maan tasolla, mutta yksittäisten kuntien kohdalla on suuria eroja. Kuntien rahoituksen leikkaus määräytyy siten, että koko maan siirtyvien sote-palvelujen ja pelastustoimen nettokustannukset tulevat katetuksi kunnilta siirrettävillä tuloilla. Nettokustannuksia kattamaan siirretään valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelman mukaan kuntien valtionosuudesta sote- ja pelastustoimen osuus, 70 prosenttia veroperustemuutosten korvauksista, kolmannes kuntien yhteisöveron jako-osuudesta eli 11,25 prosenttiyksikköä ja kaikkien kuntien kunnallisverontuotosta 12,64 veroprosenttiyksikköä.

Yksittäisen kunnan osalta em. tavalla siirrettävien tulojen ja menojen suhteet vaihtelevat merkittävästi. Valtio korvaa 60 prosenttia siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta valtionosuusjärjestelmään lisättävällä pysyvällä muutosrajoittimella. Muutoksen vaikutusta kuntien talouden tasapainoon rajataan maksimissaan 60 euroon/asukas vuoden 2027 loppuun mennessä valtionosuusjärjestelmään lisättävällä siirtymätasauksella.

Valtiovarainministeriön 9/2022 siirtolaskelmien perusteella Espoosta siirtyisi hyvinvointialueen rahoitukseen 144 milj. euroa tuloja enemmän kuin siirtyviä menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia, noin 85 milj. euroa. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtion-osuusjärjestelmää, muutosrajoitimeen ei tehdä indeksi- tai muitakaan korotuksia, joka heikentää tulorahoituksen kasvua.

Siirtolaskelmat 9/2022 perustuvat kuntien sote- ja pelastustoimen nettomenojen tilinpäätöstietoihin 2021 sekä 2022 talousarviotiedon keskiarvoon. Lopullinen siirtolaskelma tehdään kesällä 2023 tilinpäätöksen 2022 valmistuttua. Mikäli kaikkien kuntien sote- ja pelastustoimen menot kasvavat nopeammin kuin kunnilta siirrettävät tulot, erotus katetaan leikkaamalla peruspalvelujen valtionosuutta kaikilta kunnilta eur/asukas periaatteella.

Mikäli yksittäisen kunnan sote- ja pelastustoimen menot kasvavat laskelmassa arvioitua enemmän, kunnan valtionosuutta pienennetään ja päinvastoin. Lopullisia korjauksia ei tehdä vuoden 2023 aikana, vaan kaikki muutokset tehdään vuosien 2024-2025 valtionosuuteen. Siten kehyyksen valtionosuusarviot taloussuunnitelmavuosille tulevat muuttumaan vielä kesällä 2023.

Espoolta leikattavaa kunnallis- ja yhteisöveron tuottoa korvataan valtionosuusrahoituksella ja Espoon tulorahoituksesta tulee uudistuksen jälkeen noin 33 prosenttia valtionosuuksista. Valtionosuudet kasvavat vain lisääntyvien tehtävien ja indeksikorotusten myötä, joten kaiken kaikkiaan tulorahoituksen vuosittainen euromääräinen kasvu hidastuu verrattuna aiempaan, asukkaiden työllisyyden ja tulotason kasvun mukaan kasvavaan verorahoitukseen.

Sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutukset näkyvät kehyslaskelmissa vuodesta 2023 eteenpäin Toimintatuotoista ja -menoista on eliminoitu hyvinvointialueelle siirtyvät erät. Uudistuksessa kaupungille jää sopeutumattomia tukipalvelujen kustannuksia. Verorahoituksessa on huomioitu kun-nallisveron ja yhteisöveron leikkaukset sekä muutokset peruspalvelujen valtionosuuteen. Vuoden 2023 verorahoituksessa näkyy vielä aiemmilta vuosilta kertyvät korkeammalla veroprosentilla kunnille tilitettävät verotulot.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen edistää sopeutumista sote- ja pelastustoimen uudistukseen

Vuoden 2021 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunnan suosituksena on, että talouden tasapainotuksen ja tuottavuuden sopeuttamisohjelman toteuttaminen on välttämätöntä kaupungin ja konsernin talouden kestäväen tasapainon saavuttamiseksi ja sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin sopeutumiseksi. Talouden tasapainottamis- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista on määrätietoisesti jatkettava ja tehostettava, jotta Espoon kaupunkikonsernin talous saadaan kestävään tasapainoon asukkaiden peruspalvelut turvaten.

Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman (TakE) tavoitetasot ja toimenpiteet päivitettiin sote- ja pelastustoimen uudistuksen vaikutusten osalta kevään 2022 aikana. Ohjelman päivityksessä alkuperäisestä ohjelmasta poistettiin hyvinvoinnin ja terveyden toimialaa sekä pelastustoimea koskeneet tavoitteet ja lisättiin uusia tavoitteita ohjelmavuosille 2023–2025. Ohjelmasta käytiin poliittiset neuvottelut touko-kesäkuun 2022 vaihteessa, jonka jälkeen sisältö päivitettiin uuden neuvottelutuloksen mukaiseksi. Valtuusto hyväksyi päivitetyn Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman (TakE) 13.6.2022.

Ohjelman päivityksen jälkeen TakE- ohjelman tavoitteet 2021-2025 ovat:

1. Hidastaa suunnitelmallisesti käyttötalouden kasvua 116 milj. eurolla perusuraan nähden vuoden 2025 loppuun mennessä ohjelman linjauksia ja toimenpiteitä toteuttaen. Tämä tarkoittaa toimintakatteen kasvun hillitsemistä 106 miljoonalla vuoteen 2025 mennessä, kiinteistöverotuottojen kasvattamista 10 miljoonalla eurolla nostamalla kiinteistöveroprosentteja vuodesta 2021 alkaen sekä varmistamalla, että kaikki kiinteistöt ovat verottajan verokannassa.
2. Laskea kaupungin investointitasoa 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta, kustannuksia ja rahoituskonseptia tarkastamalla. Kaupungin 10 vuoden investointiohjelman kokonaistaso, investointikatto, lasketaan keskimäärin 250 miljoonaan euroon /vuosi. Tavoitteella hidastetaan sekä konsernin lainakannan että toimialojen vuokratkustannusten kasvua.
3. Kehittää palvelujen ja prosessien kustannusvaikuttavuutta suunnitelmallisesti ja viranhaltijat ja luottamushenkilöt sitoutuvat talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamiseen.
4. Konsernin velkaisuuden vähentämiseksi kaupungin omalle toiminnalle tarpeettomista tiloista luovutaan. Pääoman vapauttamiseksi myydään strukturoiduilla kilpailutuksilla useita rakennuksia, toimitiloja tai salkkuja ja muuta omaisuutta yhteensä 300–500 milj. euroa myyntiarvolla 2023–2025.

Ohjelmassa asetetut 39 linjausta ohjaavat kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelua, johtamista, resurssointia ja päätöksenteon valmistelua aina vuoteen 2025 saakka. Yksittäiset päätökset tehdään kuitenkin normaalin päätöksentekoprosessin mukaisesti. Ohjelman tavoitetasot ja toimenpiteet sisällytetään kehykseen ja taloussuunnitelmiin 2023–2025.

Ohjelman vaikutusta tarkastellaan vuosittain kehysvalmistelun yhteydessä, myös tulopuolta. Ohjelman toteutuksen tarkistuspiste on 31.7.2024 osavuositarkastuksen yhteydessä, jolloin arvioidaan ohjelman linjausten ja toimenpiteiden vaikutusta käyttömenojen ja investointien kehitykseen, tulo- ja menojen kehitystä sekä tarvittavia toimenpiteitä.

Vuosina 2023–2025 sote- ja pelastustoimen uudistus aiheuttaa suuria muutoksia kaupungin talouteen. Ohjelmakauden aikana tarkastellaan myös rahastojen käyttöä.

Yleistä talouskehitystä leimaa epävarmuus sodan etenemisestä ja Euroopan energiakriisin vaikutuksista

Maailmantalouden näkymät ovat synkentyneet nopean inflaation, Euroopan energiakriisin sekä Venäjän hyökkäyssodan jatkumisen takia. Geopoliittiset jännitteet suurvaltojen välillä ovat kasvaneet ja kehittyviä maita uhkaa edelleen ruokapula. Maailmantalouden kasvu hidastuu viime vuoden nopean kasvun jälkeen 2,7 prosenttiin kuluvana vuonna ja edelleen 2,5 prosenttiin vuonna 2023.

Valtiovarainministeriön syksyn 2022 varsin maltillisessa ennusteessa oletetaan, että elokuun alussa vuonna 2022 voimassa olevat Venäjään kohdistetut pakotteet jäävät voimaan koko ennustejaksolle. Ennusteessa ei myöskään oleteta koronaepidemiaan liittyviä uusia rajoitustoimia tai energiakriisin eskaloitumista. Talouskasvuun rajoitteiden suoria vaikutuksia suurempia ovat kuitenkin epäsuorat vaikutukset, kuten energiamarkkinoiden laaja häiriö ja hintojen nousu.

Vuonna 2022 BKT kasvaa Suomessa 1,7 prosenttia, vaikka BKT:n kasvu hidastuu selvästi vuoden loppua kohden. Kuluttajahintainflaatio on kiihtynyt jo lähes 8 prosenttiin ja inflaatio nousee keskimäärin 6,5 prosenttiin tänä vuonna kansallisella kuluttajahinnalla mitattuna. Vaikka kuluttajahintojen nousun nopeutuminen on edelleen suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta, kuluttajahintaindeksissä nousevien hintojen määrä ylittää kymmenkertaisesti laskevien hintojen määrän. Kuluttajahintainflaatio on hyvin laaja-alaista ja kaikkien hyödykeluokkien hinnat nousevat nopeasti.

BKT:n kasvu hidastuu Suomessa 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Alkuvuonna kasvu on pysähdyksissä. Kuluttajahintojen nousu leikkaa kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi. Ulkomaankaupan näkymiä varjostaa erityisesti Venäjän kanssa käytävän kaupan merkittävä supistuminen, vaikkakin vienti Venäjälle jatkuu osin edelleen. Euroopan talouskehityksen näkymät ovat synkentyneet kesästä, joten viennin kasvu jää lähivuosina vaisuksi. Vuoden loppupuolella kotimainen kysyntä alkaa kuitenkin elpyä, kun hintojen nousu hidastuu selvästi ja reaali-palkat kääntyvät hienoiseen nousuun.

Vuoden 2024 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 prosenttia. Viennin määrän palautuminen ajoittuu voimakkaimmin vuodelle 2024. Hintojen nousun hidastuessa kotitalouksien ostovoima kasvaa ja yksityisen kulutuksen kasvu nopeutuu. Vuoden 2024 ansioiden nousuoletus kytkeytyy

ennustettuun, vaimeaan tuottavuuden kasvuun. Nimellisansioiden ennustetaan nousevan noin 3 prosenttia vuonna 2024.

Julkinen talous jatkaa vahvistumista tänä vuonna ripeän verotulojen kasvun sekä koronaepidemian vuoksi tehtyjen tukitoimien pienentymisen siivittämänä. Ensi vuonna alijäämä alkaa kasvaa uudelleen, kun talouden kasvu hidastuu ja työllisyys heikkenee. Julkinen talous pysyy rakenteellisesti alijäämäisenä tulevat vuodet ja julkisessa taloudessa on pidemmällä aikavälillä kestävyysvaje. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan noin 3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen eli noin 9 mrd. euroa vuoden 2026 tasolla.

Lähde: VM taloudellinen katsaus syksy 2022

	2021	2022	2023	2024	2025
BKT, määrän muutos, %	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5
Työttömyysaste, %	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4
Työllisyysaste (15-64 vuotiaat), %	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,2	6,5	3,2	1,8	1,9
Palkkasumma, muutos, %	5,1	4,8	3,3	3,3	3,4
Peruspalvelujen hintaindeksi, muutos, %	2,4	3,8	3,8	3,3	3,8

Taulukko: Suomen kansantalouden kehitys (Lähde VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2023, syksy 2022)

Kaupungin talouden kehitys 2022

Vuoden 2022 talousarvio laadittiin Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman tavoitetasojen ja toimenpiteiden mukaisesti sekä syksyllä 2021 voimassa olleiden talouskasvu- ja veroennusteiden mukaisesti.

Suomen talouskasvu on heikentynyt syksyllä 2021 oletetusta. Heikentymisestä huolimatta huomattavasti parantunut työllisyys, yritysten voimakas tuloskehitys sekä tehdyt palkkaratkaisut nostavat vuoden 2022 verotuloja. Elokuun tilanteessa verorahoituksen (verot ja valtionosuudet) arvioidaan toteutuvan noin 120 milj. euroa talousarviossa oletettua parempana.

Elokuun lopun tilanteessa nettomenojen (toimintamenot-tulot) ennustetaan toteutuvan 9 milj. euroa talousarviota heikompana ja kasvavan 8,8 prosentilla tilinpäätökseen 2021 verrattuna. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakatteen alijäämän arvioidaan ylittyvän 25 milj. eurolla vammaisten, vanhusten ja lasten sijaishuollon palveluissa sekä koronahoitokustannuksista johtuen. Toimintakatteen alijäämän arvioidaan toteutuvan muilla toimialoilla talousarviota parempana muun muassa saatujen avustusten, projektirahoituksen sekä HSL alittuvan kuntaosuuslaskutuksen takia.

Arvioitua paremmasta verokehityksestä johtuen kaupungin vuosikatteen arvioidaan toteutuvan 313 milj. euron tasolla ja tulosennuste on elokuun tilanteessa noin 185 milj. euroa. Tulosennusteeseen sisältyy 74 milj. euroa satunnaisia tuloja Koy Espoon Sairaalan myynnistä.

Investointien kokonaismääräksi arvioidaan 285 milj. euroa. Nettoinvestointien arvio on noin 281 milj. euroa, jotka voidaan rahoittaa tulorahoituksella Talousarviolainoja ei tarvitse nostaa vuoden 2022 aikana.

Vuoden 2023 talousarvion sekä vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman kehys

Kehyksen tulopohjan kehitysarviot perustuvat valtiovarainministeriön syksyn 2022 talouskatsauksen mukaiseen arvioon talouden kehityksestä 2022–2025, kuntaliiton veroennustekehikkoon, valtiovarainministeriön 19.9.2022 sote- ja pelastustoimen uudistuksen siirtolaskelmiin ja lainsäädäntöön sekä valtiovarainministeriön 19.9.2022 ns. painelaskelmaan valtionosuuksien kehityksestä. Vuosien 2024–2025 valtionosuustulot ovat arvioita, jotka päivittyvät sote- siirtolaskelmien tarkistuslaskennassa kesällä 2023.

Verotuloennusteet sisältävät paljon epävarmuutta talouden toimintaympäristön vuoksi. Sote-uudistuksen myötä Espoon verotulot laskevat vuodesta 2022 yhteensä arviolta 52,4 prosenttia. Kunnallisvero alenee 60,7 prosenttia ja yhteisövero arviolta 27,5 prosenttia.

Kunnallisveroarvioissa tuloveroprosentti on sote- toimeenpanolain mukaisesti vuoden 2022 veroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Kunnallisveron kertymään 2023 vaikuttaa vielä korkeammalla prosentilla tulevat tilitykset aikaisemmilta verovuosilta. Kunnallisveroa arvioidaan kertyvän 580 milj. euroa 2023, 500 milj. euroa 2024 ja 520 milj. euroa 2025.

Yhteisöveron kuntaryhmän jako-osuutta leikataan kolmanneksella 33,7 prosentista 23,9 prosenttiin. Yhteisöveron ennusteessa on huomioitu varhaiskasvatusmaksun alentamisen kompensatio, joka nostaa kuntaryhmän yhteisöveron jako- osuuksia ja kertymäarvioita. Yhteisöveroa kertyy 145 milj. euroa vuonna 2023 135 milj. euroa vuonna 2024 ja 140 milj. euroa vuonna 2025.

Kiinteistöverotukseen ei kohdistu muutoksia. Kiinteistöveron tuotto alenee 1,4 prosenttia vuonna 2023 kun aiempaa pienempi osuus verovuoden 2022 kiinteistöveroista kertyy vuoden 2023 puolella. Kiinteistöveroarvio perustuu voimassa oleviin Espoon kiinteistöveroprosentteihin sekä rakentamisennusteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän 140 milj. euroa 2023, 142 milj. euroa 2024 ja 144 milj. euroa 2025.

Sote- pelastustoimen rahoitusmallin mukainen uusi peruspalvelujen valtionosuus määräytyy pääasiassa alle 15 –vuotiaiden ikäluokkien mukaan, muina tekijöinä muun muassa kaksi- ja vieraskielisyys, työttömyys, koulutusaste sekä asukasmäärän kasvu. Peruspalvelujen valtionosuutta saadaan vuonna 2023 noin 208 milj. euroa ja veroperustemuutosten korvausta 30,1 milj. euroa. Osaksi valtionosuuskokonaisuutta tulevat myös poikkileikkaushetken siirtyvien tulojen ja menojen erotusta korvaava muutosrajoitin noin 85 milj. euroa sekä kunnan talouden tasapainon muutosta korvaava siirtymätasaus 30 milj. euroa. Kokonaisuudessaan Espoolle maksetaan valtionosuutta 354 milj. euroa vuonna 2023, 358 milj. euroa vuonna 2024 ja 363 milj. euroa vuonna 2025. Vuosien 2024–2025 luvut voivat muuttua merkittävästi kesän 2023 tarkistuslaskennassa.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) kertyy syyskuussa käytettävissä olevan tiedon perusteella yhteensä 1 219 milj. euroa, 37 prosenttia vähemmän kuin 2022. Vuonna 2024 kertymäksi arvioidaan 1 135 milj. euroa.

Talousarvion kehys toteuttaa Espoo -tarinaa ja Taloudellisesti kestävä Espoo –tuottavuus ja sopeutusohjelmaa

Vuosien 2023–2025 käyttötalouden meno- ja tulokehysten valmistelun pohjatietona on vuoden 2022 talousarvio, alkuvuoden kehityksen pohjalta laadittu ennuste vuoden 2022 talouden toteutumisesta sekä sote- ja pelastustoimen uudistusta koskeva lainsäädäntö

Käyttötalouden kehysvalmistelu on tehty yhteistyössä toimialojen johdon kanssa. Valmistelussa on huomioitu palveluittain väestö- tai palvelutarve-ennusteet, kuntien kustannuskehitystä kuvaavaan peruspalvelujen hintaindeksin muutos (+3,8 prosenttia), palkkaratkaisu sekä toimialojen erityiskysymykset muun muassa lainsäädännön muutokset, joukkoliikenteen kuntaosuus ja käyttöön otettavat uudet toimitilat.

Toimialojen kehyksissä on huomioitu kasvaneen inflaation vaikutus tavaroiden ja palvelujen hintoihin, ja niihin on lisätty sote- ja pelastustoimen uudistuksesta aiheutuva eläkemaksujen kasvu sekä sote-muutoksessa sopeutumattomien tukipalvelujen kustannusten nousu.

Kaupungin toimintatulot ja menot sekä verorahoitus pienenevät sote- ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen siirtyessä Länsi- Uudenmaan hyvinvointialueen tehtäväksi.

Espoon kaupungin toimintakatteen alijäämä pienenee vuoden 2022 -1 675 milj. eurosta noin -790 milj. euroon.

Korkokustannusten arvioidaan nousevan maltillisesti korkeasta suojaustasosta johtuen. Kaikki uudet lainat joudutaan kuitenkin ottamaan korkeampaan korkotasoon.

Rahastoja on arvioitu käytettävän suunnitelmakaudella 15 milj. euroa/vuosi, mikä vastaa niiden pitkän aikavälin keskimääräistä tuottoa.

Talousarvion kehysten 2023 vuosikate on 351,5 milj. euroa ja tulos noin 153 milj. euroa. Tulosta parantaa vuodelta 2022 siirtyvän korkeamman verokannan verot sekä valtionosuusjärjestelmän siirtymätasaukset.

Kaupungin 9 vuoden investointiohjelma on vahvasti etupainotteinen. Investointitaso nousee yli 300 milj. euron taloussuunnitelmavuosina ja laskee 150 milj. euron tasolle investointiohjelman lopulla. Investointiohjelma on 9 vuoden osalta päivitetyn Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman tavoitetason mukaisesti keskimäärin 229 milj. euroa/vuosi.

Kaupungin nettoinvestointien kokonaismäärä on vuoteen 2031 ulottuvalla kaudella yhteensä 1 834 milj. euroa. Lisäksi toimitiloja hankitaan vuokra- ja leasing- ja projektiyhtiömallilla kaikkiaan yli 315 milj. eurolla. Ohjelma sisältää laajan koulu- ja päiväkotihankkeiden toteuttamisen lisäksi muun muassa Raide-Jokerin rakentamisen, kaupunkiradan sekä metron II-vaiheen asemaseutujen kehittämisen. Investointiohjelmasta on poistettu kalusto- ja ict-hankkeet hyvinvoinnin ja terveyden toimialan sekä pelastuslaitoksen osalta vuodesta 2023 eteenpäin.

Toiminnan ja investointien rahavirta on 38 milj. euroa vuonna 2023, – 60 milj. euroa vuonna 2024 ja -17 milj. euroa vuonna 2025. Toiminnan ja investointien rahavirran kehitys on voimakkaasti riippuvainen verotulojen kehityksestä ja siihen liittyvistä riskeistä.

Kaupunki antolainaa vuonna 2023 45 milj. euroa omistamilleen Espoon koulu- ja päiväkotikiinteistöt Koy:lle sekä muille kiinteistöyhtiöille, joiden taseisiin toteutetaan koulujen peruskorjaus- tai uudisrakennushankkeita. Yhtiöiden lainan lyhennykset kääntävät antolainauksen rahavirran positiiviseksi vuosina 2024–2025.

Vuonna 2023 kaupungin lainamäärä vähenee 2 milj. euroa ja vuosina 2024–2025 lainakanta kasvaa yhteensä 56 milj. eurolla. Kaupungin lainamäärä vuoden 2025 lopussa on 943 milj. euroa, 2 960 euroa/asukas.

Kehyslaskelmat

Kehyslaskelmat liitteessä on tulos- ja rahoituslaskelmataulukoiden lisäksi omaisuuslajikohtainen investointikehyslaskelma, jossa investointikokonaisuus on pyritty sovittamaan Taloudellisesti kestävä Espoo –tuottavuus- ja sopeutusohjelman tavoitetasoon.

Kehys ja tuleva kaupunginjohtajan talousarvioesitys tulee sisältämään merkittävää epävarmuutta talouden toimintaympäristön merkittävistä riskeistä, energiankriisistä, hintojen- ja korkojen noususta sekä valtionosuuslaskelmien kesän 2023 päivityksistä johtuen.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 10.10.2022 § 291

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy

- liitteenä olevan tuloslaskelmakehyyksen mukaiset vuoden 2023–2025 toimintatulot ja menot sekä käyttötalouden kokonaismenot ja -tulot taloussuunnitelman valmistelun pohjaksi, sekä

- liitteenä olevan omaisuuslajikohtaisen vuosien 2023–2031 investointikehyyksen taloussuunnitelman investointiohjelman valmistelun pohjaksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Kehyslaskelmat 2023-2025
- 2 Äänestyslista § 123

Oheismateriaali

Tiedoksi